

BAJAI FÜGGETLEN ÚJSÁG

POLITIKAI HETILAP

A bajai függetlenségi és 48-as párt hivatalos közlönye.

Megjelenik minden szombaton.

Szerkesztőség: Szt.-István-tér 11.

Kiadó: ifj. Wagner Antal
könyvkereskedő.

Felolós szerkesztő:

Dr. Szirmai Vidor
ügyvéd.

Főszerkesztő:

Dr. Rajk Aladár
orsz. képvis.

Főmunkatársak:

Dr. Nyiraty János
Dr. Valentin Emil

Előfizetési árak:

Egész évre 6 kor. Fél évre 3
kor. Negyed évre 1.50. Egyes
szám ára 12 fillér.

Thaly Kálmán.

Parlamentari körökben nyomban a március 10-iki ülés után felmerült az eszme, hogy Thaly Kálmánt a parlamenti rend helyreállítása körüli szereplése alkalmából az általános hála külső jelével is meg kellene tisztelni. Berzevicy Albert közoktatásügyi miniszter megpendítette az eszmét, hogy ezt egy aranyplaqueette alakjában tegyék, amely Thaly Kálmánt mint békeszerzőt örökítse meg s amelynek kivitelével Telcs Edét, aki e zsánerben már többször kitünt, bízzák meg. Felírást is ajánlott a miniszter, amely így szólna: „A harcok írójának — a béke szerzőjének.” Az eszmét a parlament valamennyi pártjában tetszéssel fogadták s megállapodás is történt, hogy ennek az aranyplaqueettenek költségét, körülbelül 2000 koronát, a parlamenti körök adakozásából fedezik, még pedig úgy, hogy az aláírásokat a képviselőházi elnökség tagjai nyitják meg; hogy pedig minél többen járulhassanak hozzá a költségek fedezéséhez, az adakozás maximumát 20 koronában állapítják meg. Az aranyplaqueettet magát Thaly-nak adják át megfelelő ünnepséggel, míg annak ezüst- és bronzmásolatait olcsó áron mindenkinek hozzáférhetőkké tennék.

Ezt a hírt vettük hiteles helyről és

ezzel kapcsolatban özőszámra vettünk tudomást számos törvényhatósági közgyűlés meleg hangú üdvözléseiről.

Ezek tények.

Ezek beszélnek.

Ezek bizonyítanak.

Ezekből következtetni lehet. De nem azt, amit a bajai szabadelvű-párt elhamarkodottságból szélnek eresztett, hanem azt, ami józan észszel, politikai higadtsággal, érett megfontolással, kellő mérlegelés után levonható.

A bajai szabadelvű-párt Thaly Kálmán és ezzel a Kossuth-párt hazafias működését annak magyarázta, hogy „beadta a derekát!” Ezt hirdette arról a pártról, amelynek nemes actióját az egész ország *pártskülönbség nélkül* ünnepli, arról a pártról, melynek egyik vezéré, Thaly Kálmán, *arany domborművel* ajándékozta meg a képviselőház, arról a pártról, amelynek a törvényhatóságok alispánjai, polgármesterei halomszámra menesztik az üdvözlő táviratokat.

Mert jól tudva van, hogy a Kossuth-párt akaratától függött az ország gépezetének rendes működése. Ez a párt meg tudta akadályozni a szabadelvűek nagy, de tehetetlen táborát, a kisebbség meg tudta kötni a többség kezét.

És a Kossuth-pár volt az, amelynek akarata munkaképessé tette a parlamentet, egyúttal megóva az országot Tisza Istvánnak a parlamentarizmus lerombolására törekvő indítványától.

És hát vajjon kit ünnepelnek ezért országszerte? A szabadelvű, vagy a Kossuth-pártot?

A Kossuth pártot.

És hát vajjon, kit szoktak egyáltalán ünnepelni? A győztest-e vagy a legyőzöttet?

A győztest.

Ezt belátta a képviselőház egyértelműleg, belátta az ország összlakossága, és ezért igaz hálaérzet, meleg ragaszkodás tölt el mindenkit a Kossuth-párt iránt.

Senkinek sem jutott eszébe, hogy a szabadelvűpárt vezérének adjanak arany domborművet, egy törvényhatóságnak sem jutott eszébe a szabadelvűpártnak üdvözlő átíratot küldeni, mert mindenki jól tudta, átértette, hogy *a diadal a Kossuthpárté!*

Csak a bajai szabadelvűpárt tévelygett el az országos közvéleménytől.

Ám csináltasson Tisza Istvánnak aranyplaqueettet!

TÁRCA.

Ébredés.

— Irta: Katona Imre. —

A vörös sáv az ég peremén mind szélesebbé fejlődik; előre küldi sugarai fényét a nap és a hegyek ormai tündéri világításban ragyognak szemkápráztatón, miriád szikrát hányva a hegy-nyergen megnyugvó kései hó vékonyka rétegén. . . Amint kilépnek a föld alól, megcsapja arcukat a jótékony szellő. Tele tudóval szívják magukba az életre keltő tavaszi levegőt; kábító illata megfekszi szívüket, agyukat és csak szemeik sugaraiban tud ismét utat törni magának — egymásra.

Mikor a fiú vágyó tekintettel néz így a leányra, ez szüzi pirulással süti le szemeit. És elmereng. Amint révedező tekintete előtt gözölög a termőföldből a kései tél fagyának párázata és amint gyöngén megkavarog kicsiny forgó örvényben, — úgy olvassa ki a fölszálló párából, a gyöngén kavargó örvényből a saját gondolatait. Fölveti szép fejét és visszanezi a fiú égő tekintetét ép oly tüzszel, ép úgy égőn.

Szó nélkül haladnak tovább. A rút éjszákára, a természet halotti álma után, földereng a hajnal, az ujjáébredés fényes hajnala. Szálat

ereszt a pázsit, kihajtja fejét a cickány, ezerjófű; milliónyi-millió barázdák fejlődnek szabályos méreteken keskeny levele peremén. Tompa zümmögéssel repül fel a cserebűly, félénken iramlík tova a zöld hasú fakó gyíkkocská, míg a fürge mezei futonc kihívóan csillogtatva zöldes-kék hátát: vakmerő bátorsággal támadásra készíti erőtlen csápjait. Lomhán kúszik tova a hengeralakú nünűke, utána vékonyka vonalban húzódik végig a gyűrtött levelen a narancs-sárga váladék.

A fölengedett fagyból zsongva kél ki a földtűró, milliónyi petéit lerakva a porladó avarra. A törpe csipke, a vadbírs, a galagonya, orgonabokor elfeketedett tar galyait hullatja és nyomában kél üde hajtással ujjent a ragyogó fényes uj rügy. Az ákácraól gyöngé szellő lefújja sebtén az üresen kiaszott maghüvelyt, hogy helyet adjon a fűrtös bimbónak, mely az élet erejével tör utat magának.

Homályba vész a vidék a szemhatáron túl. Ködös borongás üli meg a tájéket; erőtlen sugarai a napnak nem tudják eloszlatni azt. Komor felhők kergetik egymást; csak itt-ott csillog elé az áttörő sugár és látni engedi halvány foltját az ég azurjának. Langy szellő suhanik hirtelen végig a légben, nehéz esőcseppeket hullatva a föld száraz porrétegére.

És utána oszlik a felhőtömeg; mind éle-

sebben tűnik elő az ég kékje, a nap izzó korongja tüzes sugarkévék közül ragyog elé szemvakítón. Sugarai megtörnek a hamvaszürke felhőkön és mutatják a szivárvány szabályos ívét, amint egymásba olvadó színeiben pompázik a keleti égen.

Gyémántragyogással csillog az esőcsepp a hervatag harasztton, míg a meghajlott fűszál büszkén egyenesedik fel; valami zsidbasztó kéjes illat áramlik szét a légben, a leány kámbultan kapaszkodik a fiú karjába . . . A kakukfü szédítő illata árasztja el a léget.

— Oh menjünk innen, menjünk. Nem élet ez itt, hol oszlik az élet, hol minden csak holt.

— Bohó leány te; hol oszlik az élet, ott új élet is kél. Uj nincs e földön semmi is és minden, mit nyüzsgögni, mozogni, a föld porából kikelni meglát tekinteted: minden, de minden csak föltámadása, ujjászületése annak, ami holtak látszott; ujjáébredése az alvó természetnek.

— De halott itt minden; érzem: zsidbad a lelkem, érzékeim elvesztik öntudatukat, nem tudnak működni szabadján. Ránehezül a tudódmre, szívemre, egész valómat vonja a megsemmisülés felé, hogy szédület fog el, lábaim roskadoznak. Vezess innen, oh, menjünk . . . Itt érzem a halál lehet . . .

Gyászszó évforduló.

Tíz éve mult f. hó 20-án első tavasznap éjjel, mely napfényt hoz, virágot, illatot; tíz éve mult, hogy távol Torinóban millió szív nyíló örömvirága, a honfiak reménye megfagyott. Tíz éve mult, hogy Kossuth Lajos meghalt. Az első döbbenet kábulatában hinni se tudtuk, hinni sem akartuk; összevettük az anyagot a szelleimmel, Kossuth Lajos szellemével Halhatatlan volt ő már akkor is, nevének örökkévalósága millió kebelnek oltártüzében égett s ahol egy-egy oltár összeomlott, ragyogó sugara felgyúlt az unoka szívében. Változott az oltár, változott a papja; de megmaradt az oltárok milliója változatlanul.

S az Örökkévaló életének magasztos templomában egyszerre csak fölsüvölt a hír: haldoklik Kossuth Lajos! Eszmélnünk kellett, hogy elhiessük. Aztán remegő aggodalommal elszállott a lelkünk a távoli halálos ágyhoz, ahol az örök természet rendje szerint beteljesülni kell az anyag végzetének. Azon az első tavaszi éjszakán Torino városa volt Magyarország lelke. Ott virrasztottunk, milliók, láthatatlanul.

Reggelre beteljesült! Az agy kihült, megszűnt dobogni a szív; de amíg ez az elme lángolt s lüktetett e kebelben a vér: ebből az összműködésből Kossuth Lajos neve támadott s miközben egy gyászba borult nemzet fájó könnyeket ontott számkivetésben meghalt legnagyobb fiának ravatalára: a halhatatlanság géniusza oda szállott a porhüvely fölé s megkoronázta az örökkévalóság glóriájával.

Aztán hazahozták. Minő viszontlátás volt ez a keserű száműzetésnek hosszú negyvenöt éve után! Még haló porában is félték tőle a világosság ellenségei. Szuronyok közt kísérték, akár egy bűnöst, vagy mivel azt hitték, hogy szabadságért izzó szelleme még haló porá-

ban sem bírja el a szolgálattelkek levegőjét. Eltiltották a nép szeretetét; csend-örökkel tömték meg az állomásokat, amerre vonatja elrobogott. Kossuth Lajos még haló porában is félelmetes óriás volt a gyűlölködőknek, a szolgálattelkeknek szemében. Pedig akik szerették, csak siratták; nem akart lázongni senki, csak részt követelt a gyászból a nemzet szíve; csak imát akart rebegni a mulandó porhüvely felett a felszabdult rabszolgák milliója.

Szegénységi bizonyítvány.

„Sovány program” című minapi vezércikkünkben bírálat tárgyává tettük az ujonan alakult szabadelvűpárt országos és városi programját, azaz, hogy pardon, programtalanságát. Oly modorban, annyi tárgyilagossággal és jóakarattal fejtegettük a kormánypárt zászlóbontását, hogy városszerte általánosán várták a választ, vártak legalább utólagos programot, hogy a kormánypárt némiképen jóvá fogja tenni azt a szarvashibáját, hogy zászlóbontása alkalmából sem tudott nemes, üdvös, szép és jó eszméket vagy terveket a nagyközönség elé terjeszteni, hanem hivatalos szócsövének első számában fiascót csinált. Mindenki azt várta, hogy a bajai kormánypárt belátja, hogy nem elég a kauciót letenni, hanem a politikához a kaución kívül politikát csinálni és politikailag írni is kellene. De óh nem! A bajai kormánypárt oly magasan áll Baja város lakossága felett, és oly mélyen a magas kormány parancsai alatt, hogy neki felesleges programot adni, neki felesleges politikát csinálni. Egyenesen kijelenti felhívásunkra, hogy nem ad programot, mert nem nyúl, amely kiugorjon a vadász puskája elé a bokorból és pedig még hozzá gyáván. Oh, mekkora szegénységi bizonyítvány, minő hitvány vé-

delem! Nem mondta senki sem, hogy a bajai szabadelvűpárt nyúl volna, nem arról volt szó, hogy milyen állathoz akarják magukat hasonlítani, vagy melyiktől akarják magukat megkülömböztetni, arról sem volt szó, hogy miért menekednek éppen a gyáva nyúlától, hanem igenis arról, hogy tessék előállni a programmal. Dehogy gyávák ezek a jó urak, mint a nyulak! Bátor politikusok, nem mondják meg, mi a programjuk és nem engedik senkitől kritizálni, ez a válaszuk.

Azért tehát polgárok esküdjetek erre zászlóra! Hát bizony ez nem gyávaság, hanem vakmerőség és nevetséges elbizakodottság. Abban a hitben élni, hogy ilyen program, ilyen válasz után csak akkora célt is el lehessen érni, hogy csak figyelembe vegyék is őket, nem hogy még kövessék.

Azt mondják szegények, hogy csak vallják, követik, támogatják központjuk országos politikáját. Hátha tücsköt-bogarát, törvényteleniséget ajánlanak nekik, ha Bánffy, ha Széll, ha Khuen, ha Tisza a miniszterelnök, mindenkor követik és támogatják? Nem hiszem, hogy Magyarországon lenne lap, amely oly meztelelenül kijelentette volna, hogy programja a parancsnak való engedelmesség, a talpnyalás és semmi, de semmi önálló akarata nincsen. A kormánynak, a párt-nak a nemzet, a nép akaratát kell kifejeznie, nem pedig a nemzetnek, a népnek a kormányok parancsai szerint élni, fejlődni és virágozni. Nagyon kérjük a tisztelt kormánypártot legyen szives még sok ilyen cikket írni nekünk, mert híveinket semmi sem erősítheti, semmi sem szaporíthatja jobban, mint az önök cikkei. Nagy fejbőlintgatással finom kis hangocskát, elegáns, intelligens modort ígértek stilusukban. Ennek bizonyosságára felvilágosítják az emberiséget azon nagy bölcseségükről, hogy a „széllbélelt-ség” felfúj, puffaszt és hizlal, a produktív munka soványít

Ó bölcs és sovány férfiak! Mi az a munka a mit végeztetek? Mi az, mely kiszárította testeteket, husotokat és csontotokat? Mi az mi velőtöket megemésztette? Mondjátok meg, hogy példának hozhassunk fel benneteket, a munka fenkölt bajnokait az utókor számára. Hát a széllbélelt-ség hizlal? Eddig úgy tudtuk, hogy a husos fazék, a hivatalocska, kis subvenció és ilyen ártatlan apró dolgok hizlalnak. S ime a Bajai Hirlap kisütötte, hogy az nem úgy van, hanem a széllbélelt-ség a hizlalás legelső módja. Scherer Antal lesz az első, a ki megköszöni a pártjának ezen tanácsokat és disznait ezentúl nem kukoricával, hanem széll fogja hizlalni. Ez lesz a bajai kormánypárt nemzetgazdasági politikájának első eredménye. Hát miben áll a széllbélelt-ség? Persze, hisz elismerték, hogy sok a programmunk és oh emberi elme! A programmunk hizlal és puffaszt bennünket. De mily ugrás a természetben! A bajai kormánypárt megmutatja, hogy salto mortalet is tud. Így szólnak: „emberek, asszonyok s mindenki, a kit illet, mégis kiugrunk a bokorból. Kijelentjük, hogy programmunk a szabadelvűség, hogy mi az, azt mindenki tudja, de ha valaki még sem tudná, nekünk szabadelvűpártnak a programmunk, a 48-as törvények”. Ez ám csak a gyönyörű be-

Előttük húzódik el a hegység kerek láncszeme, gyöngén kapaszkodó lejtő vezet nyergére. Törpe, satnya cserjék szegélyezik a keskeny gyalogtörést, melyen szilárd léptekkel haladnak fölfelé. Egy-egy elkésett varjunak rekedt károgása hallik fel idegenül az erdő fainak kopár sudarairól, míg a zöldelő rügyek között szerelmes csattogással ver, pártját csalogatva, a him-fülemüle.

Az út szegélyén a páfrány, iszalag szálai között bujósdi játszik az ibolya; oly félénken húzódik meg. Gyöngye, rövid éltű szirmai meleg gondossággal óvja meg a szattyú szív-alakú levele, mert ott settenkedik a rozsdavörös moha, mely a gyöngye virágot elnyomni, elpusztítani törekszik.

Bolyhos kelyhén a kikericsnek fakul a kékes-hamvas szírom. Lomhán, álmos-betegen hajtogatja fejét, porodái hullatják a termő hirtort: ime, éltem! . . .

A hóvirág hivalkodón feszengve, terjeszteti keskeny csészéjét: ime, élek! . . .

Az árvalányhaj vékony fűszálban mered fölfelé; esetlenül himbálódik gyöngye gyökerén, mint az ujszülött: ime, élni fogok! . . .

Fölérnek a hegy nyergére, honnan tekintették nem talál akadályt, belelátanak a végtelenségbe. Előttük terül el a völgykatlan; ibolyakékbe vész a szemhatár tekintetük előtt. Káprázat üli meg érzékeiket; de pihenőt keresnek a fehér folton, melyen még a tél álma ural-

kodik: a kései hó. A fekete négyszögnyi területen, melyen parányi alakok mozognak: földműves ekéje sűrű barázdákat von a fekete ugaron. Haragos-zöld sávjain a völgykatlanak: a kelő vetéseken. Életet, üde életet lehelő pázsitos réteken, fűszeres illatot árasztó legelőkön.

És e pihenés közben kimerül a lélek.

Fájó remegéssel húzódik közel a fiúhoz a leány. Lehunyja szempilláit és súgja édes merengéssel a fiúnak:

— Most látom az életet. Az ébredő létet. Látom, miként tör ki halottaiból a fűszál; látom fesleni bimbait a virágoknak, hallom szerelmesen suttogni minden szálát, minden szálnak minden sejtjét . . . Oh édes, édes, édes, nagyon édes az élet . . . és hallom dongni a cincért; látom kikelni gubójából a lepkét, látom röpködni a virágra, melynek szirmai csokolja szerelemmel. Érzem, én érzem, mint szívja édes csókkal a mézet a kehelyből, hallom kacagva ujjongni ott fenn, fölöttünk magasan a daloló paecsirtát . . . Nagyon édes az élet! . . . Hallom, minden érzésem ébren figyel: miként hajlik szerelmesen fűszál a fűszálhoz; hallom halk csókjuk csöndes neszt . . . Minden ébred! Minden ébred a mindenségben! Szívem is ébred! . . .

És remegő ajkai mohón keresik a fiú remegő ajkait.

széd, hát a második számukban 48-asok lettek az urak? Ezt igazán nem vártuk volna? Tehát kívánják Magyarország függetlenségét, önállóságát. Nagyon jól van, de ha megegyezik a programmunk, akkor maguk is széllebéleltek, pukkadtak, hizlaltak, vagy mi? Ilyen hálátlanok az emberek? Nem tudjuk méltányolni azt a finom logikát, azt a mély bölcseséget, melyet cikkükben kifejtettek. Hát most már még kíváncsiabban várjuk, hogy a Bajai Hirlap hogyan fog 48-as politikát csinálni 67-es alapon?

Egy kérdést intéztek hozzánk. Hogy a mi pártunk központi vezetősége kérdezte-e véleményünket egyszer is. Nyilvan válaszolunk és kiugrunk a bokorból; igenis kérdezte, nem egyszer, hanem többször, részint a város képviselője útján, részint, ha vezérembereink fenn voltak a pártkörben és a ház folyosóján. De még többet is elárulunk nekik, mint kérdeztek. Ha szükségesnek láttuk, még kérdés nélkül is érintkezésbe léptünk pártunk vezérembereivel, hogy egyik vagy másik kérdésben véleményt cseréljünk. Gúnyosan vetették önök oda, hogy bizonyára értékes a véleményünk. Hát mi magunkról ítéletet nem hozhatunk; de abból, hogy megkérdezik és meghallgatják a véleményünket úgy hisszük, hogy értékes. De hát mennyit ér az önök véleménye, amire, mint maguk mondják, nem adnak semmit sem, hanem parancs-szóra alakul az.

Befejezzük vitáinkat, csak egyet jegyzünk még meg. Önök azt állítják, hogy mi megszoktuk a lehetetlen kövérséget, mely saját súlyától mozogni nem tud. Hát ez az egy igaz cikkükben. Csakhogy mi ezt a tehetetlen kövérséget a bajai szabadelvű-pártnál látjuk, mert eddig mindig minket tartottak a legfürgébbeknek, legélénkebbeknek, eddig minket tartott legagilisabbnak sőt az agilitás terén a kormánypártnak mintaképül minket hozott fel, eddig, ha már senki is, de elsősorban a „Bajai Hirlap” Ha tetszik, majd hozunk szemelvényeket szórul-szóra, régibb számukból.

—n.

Uj színházi terv.

A színházi bizottság folyó hó 17-én 9 szóval 7 ellenében elhatározta, hogy a színház a főtéren fog megépülni. Minthogy azonban ez a határozat csak 2 szótöbbséggel hozatott és így nem valószínű, hogy az összlakosság óhajait hozná kifejezésére. Már pedig ilyen fontos és megszívlelendő kérdés eldöntése csak egyhangulag történhetik helyesen, ép ezért a színházi bizottságot most egy új terv foglalkoztatja a színház elhelyezésére nézve.

Az új terv szerint — mely egyéb tervekkel, sőt új utcanyitással is kapcsolatos — a színház a Ferenczrendiek kertjében lenne elhelyezendő.

Az új terv szerint a Szent Antal-utca folytatásaképp egész a gróf Széchenyi-utcaig a Ferenczrendiek kertjén keresztül új utca nyitattik, a mely mintegy ketté osztaná a Ferenczrendiek kertjét, a melynek kisebbik a templom felé eső fele az új utcára néző eladandó házhelyeket szolgáltatná, a másik nagyobbik részében helyeztetnék el az új utca egyik sarkán a városi iskola, az új utca

másik (Szent-Antal-utcára néző) sarkán pedig a színház, a fölös terület pedig parkká alakítatik. Ekként az iskola céljaira már megvásárolt Vojnits-féle háztelek fölöslegessé válván, ez is eladás útján volna értékesíthető.

A Ferenczrendiek kertjének megszerzését a terv úgy kontemplálja, hogy a város a kertért cserébe adja a Rókus mögötti képezde-kertet, ezenfelül adna 30 hold közlegelőt, e mellett pedig a rendház mögött házi kertnek meghagynék egy részlet, a mely financialiter teljesen kielégítheti a Ferenczrendiek érdekeit.

Az eladandó házhelyekből és a Vojnits-telek értékesítéséből előállható összegből pedig esetleg a Ferenczrendiek kertje mögötti kisszállási uradalom háztelke volna megvásárolható és itt azután kényelmes otthont nyerne a tűzoltóság (jelenleg is ebben az épületben van) és a csendőrség.

Ez a terv mindenestre megérdemli, hogy vele a legszélesebb körökben behatóan foglalkozzanak!

Az Omke bajai gócpontjának megalakulása.

Rendkívül impozánsan és méltóságteljesen alakult meg városunkban vasárnap e hó 20-án az országos magyar kereskedelmi egyesülés gócpontja. Résztvettek azon helybeli kereskedőinken kívül, úgy a környék, mint Szabadka kereskedői és hozzájárult az alakulás fényének emeléséhez országgyűlési képviselőnk, Drescher Gyula, a függetlenségi-párt elnöke, Dr. Nyiraty János és Dr. Valentin Emil alelnökök stb. jelenléte.

A budapesti központ kiküldöttei közül Sándor Pál orsz. képviselő, Dr. Soltész Adolf az orsz. iparegyesület titkára, maróthi Fűrész Bertalan és szurdai Weisz Róbert vasárnap reggel, míg Auer Róbert, Herzfeld Frigyes tőzsdetanácsosok, Fried Ferencz, Dan Leó, Weidinger Miksa és Zerkovitz Emil, a Kereskedelmi Alkalmazottak Országos Egyletének tb. elnöke szombaton este érkeztek meg városunkba. A vendégeket a bajai gócpont kiküldöttei várták és barátságos vacsorával fogadták.

A kerületi gócpont megalakulása vasárnap délelőtt 11 órakor ment végbe a város közgyűlési termében óriási érdeklődés mellett.

Weidinger Salamon, az ideiglenes vezetőség elnöke megnyitja a gyűlést, felkéri Schön Ödönt a jegyzőkönyv vezetésére, bemutatja Sándor Pál országgyűlési képviselőt, mint az Omke elnökét, ki lejtött körünkbe, hogy megismertesse velünk elveit, kimutassa az egyesülésnek szükséges voltát, üdvözli a kíséretében lejtött kiküldötteket is, akik fáradagot nem ismerve követik vezérüket az alakítás nehéz és fáradságos munkájában. Végül felkéri a jelenlevő Kollár Ágostont és Reich Vilmost a mai nagygyűlés jegyzőkönyvének hitelesítésére.

Sándor Pál hálás szavakban mond köszönetet az őt és társait ért szíves fogadtatásért, melylyel mintegy dokumentálni akarták azt, hogy mennyire szívükön viselik a kereskedelem ügyét. Rátér ezután az általános kereskedelmi állapotokra, a kereskedők társadalmi helyzetére. ecseteli, hogy a kereskedők maguk nem becsülik meg eléggé hivatásukat. Ezen korszak végén állunk azonban. A kereskedők kezdenek önértesebbek lenni, az országot lassan áthatja a tudat, hogy a kereskedelem fontos munkát végez, úgy, hogy oly nagynevű emberek, mint Wekerle Sándor, kezdik belátni, sőt hirdetni is, hogy a kereskedelmet nemzetgazdasági szempontból mindenk fölé kell helyezni. Mert a kereskedelem fürkészi ki a népek szükségleteit, az gondoskodik, hogy ezen szükségletek kényelmes módon fedezve legyenek. És csakis a kereskedelem révén tud az ipar is boldogulni, mert az van hivatva az ipar által egy helyben nagy tömegekben előállított árucikkeket forgalomba hozni, an-

nak lefolyását azon helyekre biztosítani, ahol a szükségletek felmerülnek. A kereskedelem mind hatalmasabb méretekben kezdi befolyását érvényesíteni, olyannyira, hogy ma már a népek csatái nem úgy, mint eddig királyok és főtanácsosok féltékenykedései és irigykedései miatt küzdenek végig, hanem, amint azt az angol-búr háborúban és a most szemünk előtt lefolyó japán-orosz háborúban látjuk tisztán kereskedelmi érdekekért. Az angol államnak, folyton terjeszkedő és produkáló kereskedelme és ipara megkívánja, hogy annak terjeszkedése, hatalmasodása arányában gondoskodjék az állampiacokról is, mely a túltermelést befogadni képes. De az angol és japán kereskedelem hatalmas, összefogóva egy erőteljes egészet képez, melynek megvan a kellő súlya arra, hogy a népek csatáit is irányítsa. Mi magyar kereskedők elszórtan, egyesületlenül, erőtellenül még arra sem vagyunk képesek, hogy törvényhozásunkat a mi érdekeink szerint vezessük. Hiszen csak a legközelebbi multban láttuk, hogy egyetlen borkereskedő hamisítása miatt, mint szorított ki az egész magyar borkereskedőség az osztrák és német piacokról és nyugodtan kell tőrünk, hogy Berlin előkelőbb vendéglői étlapján ott szerepeljen, hogy »Ovakodjunk magyar boroktól.« Kénytelenek vagyunk nyugodtan tőrni, hogy népámítók és haszonlesők, csak azért, hogy önmaguknak csekély előnyt és egy pár kis szatócsnak anyagi kárt okozzanak, nyakra-főre alakítsák a szövözeteket, melyek 90%-a rövid időn belül megbukik, anyagi romlásba rántva az egész falu népességét. Becsüli azt a munkát, melyet különösen Bácskában Galambos Sándor vezetése alatt a tejszövözetek terén végeznek, mert ez áldásává válik a népnek, de ezen tejszövözetek nem is lépik túl azt a határt, mely a kereskedelem és mezőgazdaság között van, ők tisztán mezőgazdasági termékeket dolgoznak fel és nem akarnak forgalomba hozni oly cikkeket, melyekhez szakértelem és kellő körültekintés kell. De állást kell foglalniok a kereskedőknek minden oly szövözetet ellen, melyeket arra nem hivatott kezek vezetnek és amelyek legnagyobb részt a szövözetekben résztvevők anyagi romlását vonja maga után. A legnagyobb vád, amelylyel a kereskedelmet illetni szokták ellenségei, hogy az teljesen inproduktív és magát ugyszólván az ipar és mezőgazdaság által tartatja ki. Ellenségeink jeliszavakkal dolgoznak, de ha boncolóké alá vesszük ezen jeliszavakat, látni fogjuk, hogy azok semmi alappal nem bírnak. Csak egyetlen példát vegyünk: Mely országok a leghatalmasabbak? Nemde azok, melyekben a kereskedelem, mint Angliában legjobban ki van fejlődve. Nem bizonyosága-e a kereskedelem produktív voltának, midőn egész országokat, melyekben őt megerősödni hagyják, a gazdagodás terére visz. De Angliában nem szegény a kereskedelemmel foglalkozni. Ott maga a királyi család számos tagja üzletükből kifolyólag jelenik meg a tőzsdén és senki ezen meg nem ütközik.

A kamarák és kereskedelmi egyesületek eddig is megtették kötelességüket. Memorandumokat nyújtottak be a kormányhoz, monstreputatiókat szerveztek, megtettek minden lehető, de fáradozásuk rendszerint hiábavalónak bizonyult. Elszórtan, egymástól elszigetelten képtelenek voltak erélyesebb aktióra. Másként fog a helyzet állani, ha egy hatalmas egyesület emeli fel szavát a kereskedők érdekében és képes lesz nemcsak társadalmi, de politikai súlyt is adni kérelmének. Ezért kötelessége lesz minden egyes kereskedőnek, elveinek teljes épségben tartása mellett minden lehető módon és eszközzel megakadályozni, hogy oly képviselők kerüljenek be a parlamentbe, kik a kereskedelem érdekei ellen foglalnak állást. Ha politikai súlyt adhatunk egyesületünknek meg is lesz ennek a haszna, mert a mi viszonyaink között ez a leghatalmasabb fegyver, mely a kereskedőség kezében van. Ha meg lesz nekünk az az erélyünk, mint megvan a német kereskedőnek, ahol ezelőtt két évvel alkották meg a »Bund der deutschen Kaufleute« című egyesülést és ma már 200,000 tagot számlálnak, meg fogjuk mi is szerezni magunknak azon előnyöket, melyeket a német kereskedők képesek voltak maguknak megszerezni.

A közel egy óra hosszáig tartó beszédet a hallgatóság lelkes tapsa jutalmazta meg, melynek elhangzásával Dr. Hegedűs Aladár polgármester és Schmausz Endre főispán köszönetet mondtak az actió megindítóinak.

Utánuk sűrűen felhangzó éljenek közepette emelkedett szólásra Dr. Rajk Aladár országgyűlési képviselő. Rámutatott Baja város multjára, melyben a kereskedelem falaink között fénykorát élte, rámutatott a hanyatlásra és rámutatott, hogy összes reményeink a kereskedelem visszatérésében összpontosulnak. Végtelen örömmel üdvözlí az eszmét és főleg azon pontot, mely politikai súlyt kíván a kereskedőknek biztosítani. Elszigetelten, elhagyatva, erőnk szétforgácsolásával a mai kereskedelem elérni mit sem tud, egybefogóva, egymás kezét erőteljesen szorítva képes fog lenni a magyar kereskedőség kivívni azt a célt, melyet maga elé tűzött és a kereskedelem megerősödésével közelebb visszük szeretett hazánkat is a gazdasági önállóság ígért földjéhez.

Ebben az actióban meglevenedni látja először azt az alapeszmét, hogy »Segíts magadon és az Isten is megsegít.« Vagyis más szóval a magyar kereskedelmi világ önére jével vívja ki magának az őt megillető prestigét, és ez önként fog kínálkozni, mihelyt a magyar kereskedelem egy tekintélyes, hatalmas, számottevő testületté szerveződik, melynek szava nem fog a pusztában elhangzani, hanem a legilletékesebb helyen is meghallgatásra talál.

Az actió másik alapeszméje »Segíts másokon és rajtad is segítenek.« Vagyis a kereskedők egymást támogassák ebben a szervezetükben, mert csak az lesz igazi erő, a mely az egyesek egymást támogató munkásságából tevődik össze.

A nagy lelkesedéssel fogadott beszéd után Herzfeld Frigyes tőzsdetanácsos jelentkezett szólásra, ki — úgymond — szívesen jött közbénk. Itt ahol az ő cége több mint száz éven keresztül állott fenn, minden arc, minden tárgy kedves előtte és szívesen segíti a bajaiakat munkájukban, az egyesülés munkájában, mert ebben mint bajai akarja részét kivenni.

Auer Róbert tőzsdetanácsos bejárta az országot generálisa Sándor Pál vezetése alatt, hogy öntudatra ébressze a magyar kereskedőséget. Örömmel látja, hogy az a hatalmas épület, melynek emelésén fáradoznak, ismét egy erős téglával szaporodott. Üdvözlí a bajai szervező bizottságot, annak élén Weidinger Salamont, kit a vállait nyomó 75 év sem tartott vissza abban, hogy fiatalos erővel, lanckadatlan buzgalommal a kitűzött zászlót győzelemre vinni segítse.

Dán Leó rövid felszólalása után Reich Vilmos üdvözlí az Omke vezérferfiat szívvel-lelékkel csatlakozik az eszméhez, felkéri a vezetőket, hogy az összes befolyásukat vessék latba, hogy a kereskedők igazságtalan megadóztatása megszűnjék és a progresszív adórendszer mihamarább behozassék, küzdjenek az önálló magyar vámterület érdekében és végül határozati javaslatot nyujt be, miszerint mondja ki az alakuló közgyűlés, hogy a bajai kerületi gócpontot megalakítja.

A lelkes éljenzéssel fogadott szavak után Weidinger Salamon kimondja a határozatot, hogy a nagygyűlés a gócpontot megalakítja.

Drescher Gyula ajánlatára Weidinger Salamont a gyűlés egyhangulag lelkes éljenzéssel a bajai gócpont elnökévé választotta.

Weidinger Salamon hálás köszönettel fogadja el a megtisztelő állást és ígéri, hogy amíg őt Isten éltetni fogja, összes erejét és tudását a kereskedelem összesége javára fordítandja. Ajánlatára a nagygyűlés megalkotta a tisztikart, melynek tagjai lettek Drescher Gyula alelnök és Schön Ödön titkár. Ugyancsak megválasztotta a 8 tagból álló választmányt Dely Géza, Cserba György, Gebhardt Dezső, Grünhut Miksa, Lemberger Rezső, Milkó Vilmos, Mikolits Ignátz és Reich Vilmos személyében.

Hatalmas tapsok és lelkes éljenzés között oszlott szét a nagygyűlés, hogy annak jelenvolt tagjai, mintegy 150-en déli egy órakor a Nemzeti Szállóban megtartott társaságban résztvegyenek.

A pesti kiküldöttek az éjjeli vonattal visszautaztak a fővárosba, hogy új erőt gyűjtve az ország más vidékén gyujtsák fel a lelkesedés lángját a magyar kereskedők szívében.

A városi zálogház.

A nagykaszárnya emeleti helyiségében, a szegények és nyomorgók bankjában, a városi zálogintézet hivatalos helyiségében megperdült 17-én a dob és elkotyavetyélték egy csomó szegény ember holmiját, ruháját, ágyneműjét és egyéb apró lim-lomot, amik a szemléltőre nézve talán teljesen értéktelen holmik, de azokra a szegény emberekre nézve nagyon értékesek birnak. Van ott vánkos, télikabát, amelyeket a családfentartó talán a végső kétségbeesésében vitte a zálogházba, hogy az ily módon szerzett kölcsön pénzzel az éhezéstől mentse meg gyermekeit, vagy, hogy télvíz idején fűtőt szerezhessen.

Baján tudvalevőleg csupán egy zálogház van és ezt az egyet Baja város törvényhatósága tartja fenn.

Véleményünk szerint egy városi hatóság, mint erkölcsi testület, ilyen intézményt csupán egyetlen egy okból tarthat fenn és ezen ok, ezen cél csak az lehet, hogy a város lakosságának azon része, amely másként, mint kézizálog adásával magának kölcsönt szerezni nem képes, olcsó és előnyös kölcsönhöz juthasson. A városi zálogház elsősorban ezt a célt kell, hogy szolgálja. Hogy a létező zálogházból van-e avagy nincs-e haszna a városnak, az nagyon is alárendelt kérdés. Úgy véljük, hogy a midőn városunk ezen zálogházat létesítette, okvetlen ezen humánus szempont által vezéreltetett.

Már most lássuk csak mennyiben felel meg a városi zálogház ezen célnak? Ennél a város által fenntartott intézetnél ruhaneműekre adott kölcsönök után tízennyolc százalékos, arany, ékszer és érték papírokra adott kölcsönök után tizenkét százalékos szed. Ez bizony eléggé búsás kamat, ha tekintetbe vesszük, hogy a zálogtárgyakat jóval a valódi értékükön alul becsüli a hivatalos becsülő és a zálogintézet a becsértéknek csak legfeljebb 75 százalékat adja kölcsönképen s így ki van zárva azon eshetőség, hogy az intézetet veszteség érje.

Csodálatos különben is, hogy a mai pénzügyviszonyok mellett, amikor mindenütt olcsó kölcsönökhöz juthatnak, épen a legszegényebb osztály kénytelen Baján ily horribilis kamatokat fizetni. Csodálatos, hogy Baja város törvényhatósága még nem gondolt arra, hogy a városi zálogintézetnél le kell szállítani a kamatokat. Más városokban ez már régen megtörtént. Itt van például a szomszédos Szabadka. Ott a ruhaneműeknél 12-re szállította a kamatot és az arany-, ékszer és érték papiroknál 10 százalékra szállították. Ezt minekünk is kellene követnünk.

De tudunk még egyéb hibákat is, amelyek okvetlen orvoslásra szorulnak. Néhányat ime felsorolunk:

Igen gyakori esetben az a szegény ember meg lévén szorulva, néhány napra felveszi a kölcsönt és egy vagy két hét múlva már vissza is téríti a kölcsönt. A levont kamatokat azonban nem térítik vissza. Már most tessék kiszámítani, hogy hány százalék kamatot fizet az a szegény ember?

Rossz az eljárás az árverésnél is. Igen gyakran a kölcsönnél magasabb árban kel el az árverésre kerülő tárgy, mint a mennyi volt a kölcsön. Tehát túlbevétel volt, a mely túlbevétel a zálogtárgy jogos tulajdonát képezi. Csak hogy azt nem tudja az a szegény ember. A városi hatóság, illetve a zálogház vezetősége köteles volna minden árverés után meghirdetni, hogy a folyó számokkal ellátott zálogtárgyak mily árban keltek el? Mennyi

volt a túlbevétel, mily összeghez van joga a zálogtárgy tulajdonosának?

Oda kellene hatnunk, hogy a kamatokat leszállítsák, a melyek előre lerovattak, visszatéríttessenek és az árveréseknél elért túlbevételeket visszaadják.

Alkalmazottak, szervezkedjétek!

I.

Nem nagy barátja vagyok oly hírlapi polémiáknak, mely nem egyes függő kérdések tisztázását tűzte ki célul, hanem csupán egyesek megsértett, vagy annak képzelt személyes hiúságuk reparációja érdekében folyik. Épen azért csupán a legszükségesebbeket választom Benedek Imre úrnak.

Mindenek előtt kijelentem, hogy a legnagyobb tisztelettel viseltetem a Magántisztviselők országos egyesülete iránt, mint minden egyesület iránt, mely az alkalmazottak helyzetének javítását tűzte ki célul. A legnagyobb elismeréssel, sőt bámulattal kísérem figyelemmel Kreutzer Lipót úr, az egyesület főtitkárának áldásos működését. Hasznos munkát végeznek, a magántisztviselők helyzetén javítottak és javítani akarnak.

Én azonban minden alkalmazottért küzdök, legyen az kisebb vagy nagyobb állásban, mivel helyzetük tökéletesen egyenlő, ép oly mostoha viszonyok között van az egyik, mint a másik, ép úgy rá van utalva az egyik, mint a másik a tömörítésre, az egyesülésre. Ezt Benedek ur is elismeri, ezt akarom én is.

Előző cikkemben nem mondtam, de most már felemlítem, hogy én a kereskedő segéd működését többre becsülöm, mint a magánhivatalnokét. A matura bizonyítványt egy két hivatalban megkövetelhetik, de a legtöbben a tudást becsülik meg.

Már pedig én meg tudom ítélni azt a tudást, melylyel matura bizonyítványt nyernek, mivel nekem is van. És midőn kikerültem az életbe, kezembe szorítva ezt a »hatalmas« fegyvert, tudásomnak ezen írott bizonyosságát, bizony oly keveset értettem mindabból, mit az élet megkövetel, hogy odamentem alkalmazásom helyén ahhoz a kereskedő segédhez, ki három évvel fiatalabb volt nálamnál és akinek nem volt ugyan maturája, de volt praktikus tapasztalata és megkérdeztem, mi az a bruttó, nettó, stb. stb. stb. Ezek az emberek tudnak, tapasztalataik vannak, ismerik az életet, tudják annak szükségleteit. Mi, maturáltak tudunk fogalmazni, ha felütjük a nemzetgazdaságáról szóló tankönyv 84-ik oldalát, tudjuk mi áll ott, sőt szóról-szóra el is mondjuk, de a legnagyobb zavarba jövünk, ha azt bízzák reánk, hogy szállítsunk el egy vagon árút bárhová, mert még egy fuvarlevelet sem tudunk kiállítani hibátlanul, a maturával a kezünkbe. A kereskedő segédet az élet tanítja és megtanítja alaposan megismerni mindent, amire az életben szüksége van. Ez a jelen, most nézzük a jövőt.

Nézzük például a könyvvezetőt.

A könyvek mellett görnyedve, stilizált leveleket fogalmazva nem nézi az életet, nem ismeri meg a szükségletet, neki nem clevenedik meg a strázza betűje, előtte nem vív harcot a Tartozik a Követellel, neki a tétel csak tétel marad.

A kereskedősegéd is ért a strazzához, mert ha az egyik kezével leteszi az árút a másik kezével fogja a strazzát és beírja az általa alkotott tételt. De neki jövője is van. Tudása, tapasztalata és az által, hogy egy hajszállal kevésbé elegáns, mint a könyvvezető, képessé teszi a kereskedősegédeknek leg-

alább felét, hogy önállósítva magukat főnökké legyenek, olyan főnökké, akiknek módjukban áll, úgy vagyoniilag mint üzletük kiterjedésénél fogva, hogy maguknak talán egy saját külön könyvelőt tarthassanak és ha a sors iróniája megengedi, talán épen azok közül, kik a kereskedősegédet azelőtt oly mélyen lenézték és velük minden közösséget, még ha az saját érdekükben volt is, megtagadtak.

Schön Ödön.

II.

Ily cím alatt e lapban megjelent cikkekhez néhány reflexiót vagyok bátor fűzni.

A magántisztviselőkről, mint társadalmi osztályról, csak néhány évtized óta lehet beszélni. Ha ezt az aránylag rövid időt figyelembe veszem, bizvást állíthatom, hogy különösen a fővárosban a szervezkedés terén igen sok történt. Számos virágzó testület tesz erről tanulságot. Hátra volna még a vidéki fiókok létesítése, de ez annyiban jár nehézséggel, amennyiben vajmi csekély azon vidéki városok száma, ahol annyi magántisztviselő van, amennyi egy testület megalakításához feltétlenül szükséges.

Az egyik cikk a munkások szervezettségét állítja mintegy követendő példának a magántisztviselők elé. Az összehasonlítás azonban sehogy sem állhat meg és pedig épen azon okoknál fogva, melyeket a tisztelt cikkíró is felemlít. Mert igen könnyű dolog a munkásnak szervezkedni, mikor a munkaidő, munkadíj és felmondási idő az egyes szakmáknál majdnem egyenlő vagy legalább is egységes. Itt van a sulypont és nem abban, hogy a munkás lenézi-e a társát, avagy sem. A magántisztviselők munkadíjai és egyéb jogviszonyai annyira különbözőek, hogy a munkásokhoz hasonló szervezetekről még álmodni sem lehet. Ez egyszerűen utópia. Hogy egyebet ne említsek, itt van a munkások két hatalmas fegyvere: a sztrájk és a bojkott. Vajjon miként képzelel el a tisztelt cikkíró ezen két, valóban hatásos fegyvernek alkalmazását a magántisztviselőknél. A tisztelt cikkíró teljesen összezavarja a kereskedősegéd és magántisztviselő fogalmát. Erre egy tisztelt kartársam már megadta a választ egy másik cikkben és én csak arra akarok utalni, hogy a kettő mennyire nem homogen elem abból is kiténik, hogy a gyakorlati életben a kereskedősegédek mindig külön testületté olvadtak.

Az egyik cikk szerint a kereskedősegédek és magántisztviselők csakis hizelgés és könyörgés segítségével tudnak helyzetükön 5—5 forintokkal javítani. Ez — bocsánatot kérek — merő tévedésen alapul. Azt elismerem, hogy hizelgéssel már sokan karriert is csináltak, de hogy a magántisztviselők előrehaladásának ez a két tényező képezné alapját, azt már tagadom. A magántisztviselői pálya az, melyen csakis szorgalommal és tudással lehet boldogulni. Protekció itt mitsem használ, ranglétra nincs és az embert pusztán munkája és egyénisége szerint becsülik és díjazják.

Végül néhány szót a bajai szerencsétlen szervezési kísérletről. A terv tudvalevőleg az volt, hogy egy »Otthon« alakíttassék és miután magántisztviselő kellő számban nem jelentkezett, avagy nincs is, a köztisztviselőket is belevonták. Hogy az egyesület meg nem alakult, annak ódiáját egyenesen a kezdeményezőkre háritom, akik az alakuló gyűlés elé még alapszabálytervezetet sem terjesztettek és önmaguk sem voltak tisztában azzal, hogy tulajdonképpen mit is akarnak. Világos, hogy fiascoval végződött az akció és az egész ügy most Morfeusz karjai között nyugszik.

De csakis rajtunk mulik, hogy meddig nyugodjék!

Braun Ede magántisztviselő.

Megrovási kalandok.

(A hatóság figyelmébe.)

Már megint a toronyóráról van szó. Hát csakugyan annyira lehetetlen a közönség azon jogos kívánságának teljesítése, hogy legalább egy óra legyen a városban, mely az időt pontosan mutassa, s mely szerint el lehessen igazodni? Ha az ember beteg, orvoshoz fordul gyógyulásért, ha az órának baja van, teszem: egy kereke hiányzik, vagy többel rendelkezik, mint a mennyi dukál neki, azt nem lakatos vagy harangöntő inasokkal vagy legényekkel kell megigazíttatni, (bármenyire értsenek is mindenhez), hanem hozzáértő emberrel.

Hetek óta figyelem ezen órát. Nincs nap, hogy reggel 1/28 előtt ne igazítsanak rajta. Ma megállítják 5—10 percre, holnap ugyanannyival előbbretolják; de arra nincs eset, hogy valaha a pontos vasuti időt mutassa.

Ha mindenütt és mindenkitől megvárják a rendet és pontosságot, miért épen Baján nem? Ha a bíróság a feleket, az iskolában a tanulót megbüntetik a pontatlanságért, hát az legyen a mentségök, hogy a toronyórának egy negyed órával előbb tetszik járni, mint tegnap?

Csak egy lépésnyire vagyunk már attól az állapottól, mely egy szavahihető ember állítása szerint még a régi toronyóra idejében megtörtént. Az illető uriember elbeszélése szerint egy alkalommal egy lakatosinaskésébeesetten kiabált le a toronyból egy a templom előtt haladó emberhez:

— Ugyan, kérem, hány óra lehet . . . ott lenn?

Az aztán úgy találomra kiabált fel valamit, és a bajai központi óra azt a pontos időt mutatta egész nap.

Heti vásár alkalmával, a ki a Gr. Zichy-Bódog-tér felől a főutcára akar menni, csak nagy viaskodás és kérés-könyörgés árán juthat előre. A főutca elején, a Juray-féle háztól a Wagner-féle könyvkereskedésig, valamint a szemközti levő járdát egyesek teljesen ellepik, elállják, s nagy nehézségbe kerül, mire valaki keresztül vergődik rajtuk. Utálatos köpködéseket, trágár beszédjüket, egyes járókelőkre, különösen cselédányokra tett illetlen megjegyzéseket nem is említve, kérdem, a járda arra való, hogy azt egyesek tetszésük szerint elzárják? Tudtommal a járda arra való, hogy a közönség azon szabadon közlekedhessék.

Ugyanezt tapasztaljuk nemcsak heti vásár alkalmával, hanem különösen ünnep- és vásárnap délelőtt a városháza előtti és a Fischer alapítványi ház előtti járdán is. Kérdem, hogy ezek a jó emberek, főleg vásárnap, nem gyülekezhetnének a kocsitól kezdve a Sugovica partjáig ép oly nagyszerűen, mint a járdán. sőt teljesen háborítatlanul? Nem zavarná őket sem a templomba menő vagy onnan jövő közönség folytonos rimázkodásával: »Kérek utat!« sem pedig titkos beszédjüket ki nem hallgatná senki . . .

A hagyomány azt tartja, hogy mikor az Erzsébet királyné-utca elején levő Mészáros-féle házat építeni kezdték, egyes helyeken felszedték a járda melletti kövezetet az állványok felállítására céljából. A ház másfél évvel ezelőtt elkészült, az állványokat kiszedték a földből, a nyomukban maradt mélyedések pedig máig is hasztalan kiáltanak régi kövezetük után, nem könyörül meg rajtuk egy kőműves sem. Eső után, ha úgy megtelnek vízzel, oly nagyszerű pocsolyák támadnak ott, hogy a récék és ludak, melyeket

arrafelé heti vásárra hoznak, vagy onnan hazafelé visznek, sóvárgó, bús tekinteteket vetnek arra a jó pocsolyára, s gazdájuk alig tudja őket viszatartani attól, hogy bele ne ugorjanak s kedvök szerint meg ne fürödjenek . . .

Mióta a tavasz langyos szellője végig fúj az utcán s hamar felszárítja az esővizet és sarat, por támad nyomában, mely, ha egy kocsit végigrobog vagy egy parasztszekér végigdöcög rajta, nagy porfelhőbe burkolja az egész utcát. Ha az Ur Isten úgy néha napján nem öntözne, a város kora tavasztól késő őszig belefűlladna a portengerbe. Mesterséges öntözésről szó sincs. Pedig, tessék elhinni, van ám víz a Sugovicában bőven!

Azon viszás állapotok közül, melyek különösen a poros főutcán tapasztalhatók, s minden arra járó emberben visszatetszést keltenek, a portörő ruháknak reggel az utcán járó-kelők szeme közé vagy szájába rázásától eltekintve, csak egyre akarom az egészségügyi bizottság figyelmét felhívni.

Ha az ember, elfáradva napi munkájában, úgy napnyugta felé sétára indul, részint, hogy a szükséges mozgáson kívül friss levegőt szíjon, részint, hogy némi szórakozást is keresen, a fő utcára érve, majd megsiketül az örült sebességgel rohanó paraszt szekereknek dübörgésétől s majd megfulad a nyomukban támadt s percekig megmaradt portól. A Gr. Batthány Lajos-utcától lefelé pedig olyan szórakozást és élvezetet talál, a milyent egy városban sem széles e világon.

A nap még le sem nyugodott, már sorban kinyílnak a kapuk és megjelennek a szobalányok vagy szolgálók seprővel felfegyverkezve. Minden egyes körül néz, van-e ellenség, aztán megindulnak, de nem azért, hogy egymással hadakozzanak, hanem, hogy a ház előtti járdán és az utca közepéig heverő piszkot és port a sétáló közönség szeme közé söpörjék. Valóságos csatákat vívnak. Mindegyik túl akar tenni a másikon. Oly port vernek, hogy nincs az a miazma vagy bacillus, melyet csendes álmából a közönség élvezetére fel nem ébresztenének. Épen jó csemege vacsora előtt!

Hát nem lehetne ezt a söprést későn este vagy korán reggel végezni, mikor senkiségi jár az utcán, hisz egy-két perc alatt megvan, és miért épen akkor, mikor a legtöbb ember sétál és friss levegőt akar színi?

És a tisztelt egészségügyi bizottságnak ehhez semmi szava sincsen?

Sétáló.

Strófák a hétről.

Dalom búsan szárnyal, eped,
Szomorúan árad,
Mig áttör egy temetőbe
Súlyos kriptazarat.
És miként az olvadt balzsam
Úgy hat le az ének . . .
Rideg halál véget vetett
Egy hős életének.
Épp most mult tiz esztendeje,
Hogy szülő földébe
Hazatért, az édes magyar
Haza lágy ölébe . . .
Hjú, öreg zarándokol
Azóta sírjához
S könnyet ejtve Kossuth Lajos
Emlékének áldoz . . .

Sorozódik már javában,
A bajai járás,
Özönlik be a falukból,
Legény-bucsujárás.

A ki szép szál és hatalmas,
Ki mondják rá »tauglich«
S lesz belőle vértanu, mint
Damjanich vagy Aulich.
A lúdtalpút szégyenszemre
Menesztik utjára.
Otthonában senki se néz
A falu csufjára.
A rekruta kalap mellé
Tűz cifra virágot
Nem cserélné ezért oda
Az egész világot . . .
Viszik hát a véreit ket
Osztrák katonának,
Német szóra kell majd szokni
A szegény bakának.

*

Városháza oromzatán
A tricolor lengett,
Embertömeg lépteitől,
A lépcső is regett.
Mi történik? Kereskedők
Gyűléseznek itten,
Sándor Pál vezérli őket,
Akár csak egy isten.
Elvezeti böles szavával
Ígéret földére,
Felhívja a figyelmüket
Üdvös O. M. K. E.-jére.
Kereskedők önérzetét
Emelni akarja,
Ezért mindenerővel küzd,
Ezért fárad karja.
Hogy a kereskedő magas
Szinvonalon álljon,
És a kundsaftoknak többé
Soh'se gazsuláljon.
Vevő legyél megüszítelve
Ha bemegy a boltba,
Csupa hódoló nyájasság
Legyen beléd oltva.
Gyűlés után Nemzetiben
Résztvettek banketten,
Lehetek úgy körülbelül
Kétszázhuszonketten.
Volt is harc a falatokért,
Nem jutott sok omlett,
De éltették azért itt is
Sok tószttban az OMKE-t.

HIREK.

A baja-báttaszéki hid. Az ellenzék diadala.

Örömmel közöljük olvasóinkkal, hogy a képviselőház f. hó 24-iki ülésén a beruházási kölcsönről szóló törvényjavaslatot beterveztették!

A javaslatban a **baja-báttaszéki** elsőrangú vasúti híd és elsőrangú fővonal is bennfoglaltatik 8,000.000 korona költségelőirányzattal.

Amit Baja városa 27 éves meddő kormánypárti korszaka alatt elérni nem tudott, az a bajai függetlenségi-párt rövid de termékeny, munkás korszaka alatt, teljesedésbe ment!

Elsősorban **Dr. Rajk Aladár** országgyűlési képviselőé az érdem, aki minden befolyását, minden súlyát latba vetve egyrészt a képviselőházban **hatalmas actiót** fejtett ki, másrészt a Kossuth-pártban oly érdeklődést tudott kelteni a baja-báttaszéki híd iránt, hogy pártja elismerve a kérdés országos fontosságát, egész erejével szállott sikra úgy a képviselőházban, mint a bizottságokban,

ugy hogy a kormány nem tudva többé ellenállni a mind általánosabbá váló sürgető kívánalmaknak, felvette a **baja-báttaszéki hidat** a beruházási programba.

Büszkén tekint ezek után Baja város közönsége **Dr. Rajk Aladár** országgyűlési képviselő rövid munkásságának ilyen **hatalmas** sikerére, büszkén tekint a bajai függetlenségi párt **agilitásának** ily bámulatos eredményére, mi pedig, akik szerénytelenség nélkül vallhatjuk magunkat e kérdésben a bajai sajtó törhetetlen **előharcosának**, örömmel regisztráljuk Baja város ezen vitális érdekének megvalósulását.

Pártunknak ez a **hatalmas, elvitázhatatlan diadala** egyuttal élénk bizonyossága annak, hogy a **kitartó, önérzetes munka** teremthet gyümölcsöt. a **meghunyászkodás, koldulás** ezután is csak szánalmat kelt, de segítve nem lesz rajtunk, mert áll az az örök mondás, hogy: „Szolgalelkű népnek üres a tarisznyája!”

Búcsúbankett. **Békffy Iván**, a bajai kir. járásbiróság jeles képzettségű bírójának törvényszéki bírává történt előléptetése és távozása alkalmából a bajai kir. járásbiróság, a bajai ügyvédi kar és számos jóbarát, jó ismerős f. hó 19-én a Casinóban búcsúvacsorát rendeztek a szeretve tisztelt bíró tiszteletére, akitől először **Mayer Károly** kir. járásbíró, a bajai kir. járásbiróság vezetője búcsúzott meleg, áthatott beszéd keretében. Az ünnepelt bíró meghatottan válaszolt a búcsú szóra, hogy Baja város közönsége iránt érzett meleg rokonszenvét nemcsak magával viszi új otthonába, hanem a messze távolban még nagyobb fokozza. **Hesser Gyula** az ügyvédi kar nevében mondott felköszöntőt. **Dr. Rajk Aladár** orsz. képviselő szintén búcsúszót intézett az ünnepelthez, akiben nemcsak a járásbiróság tiszteletreméltó, munkás, képzett tagját becsülte, hanem jóbarátját is szerette. Ezért kétszeres fájdalmat érez a válás pillanatában. Utána **Dr. Valentin Emil** **Mayer Károly** járásbíró közzöntötte fel, akinek derék, rokonszenves vezetői képessége a bajai bírói és ügyvédi kar között oly összhangot tudott teremteni, amelynek párját kell keresni széles ez országban. Elhangzott még több pohárköszöntő is és a jókedvű társaság csak a késő éjjeli órákban oszlott széjjel.

A „**Bajai I. Nőegylet**“ 1904. április hó 4-én a »Nemzeti Szálloda« összes termeiben részben az alaptökeje gyarapítására, részben a helybeli szegények támogatására jelmezestélyt rendez. — Belépő-jegy: Személyjegy előreváltva 2 kor., este a pénztárnál 3 kor. Karzatjegy 2 korona. Jegyek előre válthatók: **Dr. Makray László** és **Hübner József** urak gyógyszerárában és **Kollár A.** úr könyvkereskedésében. Kezdeté este 9 órakor. Felülfizetéseket köszönettel fogadnak és hirtalpig nyugtáznak.

A **főgimnáziumból**. A helybeli főgimnázium tanári kara az intézet kath. ifjúságával tegnap, azaz márc. 25-én reggel kezdte három napig tartó szent. gyakorlatait. Hétfőn reggel végzik szent. gyónásukat és áldozásukat, az után kezdetét veszi a husvét szünet, mely április 5-én, azaz husvét kedden ér véget.

Zerkowitz Emil, ki az Omke kiküldöttével érkezett Bajára, felhasználta az alkalmat és vasárnap este a kereskedő ifjak együletében másfél óra hosszúra tartó szabad előadást tartott a kereskedelmi alkalmazottak helyzetéről és az általános vasárnapi munkaszünetről. **Zerkowitzet**, ki ugyszólván egész életét a kereskedelmi alkalmazottak helyzetének javítására áldozza fel, a hallgatóság lelkesen megélemezte és érdekes, remek előadását hatalmas, sokszor percekig szünni nem akaró tapsokkal jutalmazta meg.

Halálozás. **Rauschenberger Mariskát**, **Rauschenberger János** három éves leánykáját magukhoz vették az angyalok. F. hó 19-én tették pihenőre azt az édes piciny teremtést. A lesújtott apa és családja iránt a részvét általános.

Adomány. A bajai 1848—49. munkaképtelen, szegénysorsú honvédeknek a »Casinó« 40 K. és az »Ipartestület« 30 koronát, a »Honszeretet«, szabadkőműves páholy 26 kor. 80 fillért adományozott, mely szíves adományokért ezúton fejezi ki hálás köszönetét

A segélyző-bizottság.

Cipészipari szakcsoport. Az ipartestület kebelében e héten megalakult a cipész ipari szakcsoport, a melynek tisztikara és választmánya a következő: Elnök: **Vidovics Benő**, alelnök: **Jung József**, Választmány: **Bálint József**, **Weisz Henrik**, **Hanák Géza**, **Szilágyi Sándor**, **Stein Adolf**, **Farkas Péter**, **Rigóczky Ferencz**, **Maczekó Ferencz** és **Karzszen Ádám**, I. jegyző: **ifj. Katarinka József**, II. jegyző **Eberhardt György**.

A **betegsegélyző pénztár** **Czérnay Imre** elnök vezetése mellett vasárnap tartotta évi rendes közgyűlését. Miután a zárszámadás és egyéb jelentések tudomásul vétettek, megéjtették a választásokat. Megválasztották igazgatósági tagoknak a munkadók részéről: **Reichenberg Antal** és **Mikoleczky Ferencz** rendes tagnak, **Eckert Ferencz** és **Bálint József** pótagnak, az alkalmazottak részéről: **Lukács Tamás** és **Blahovics József** r. tag és **Ikotics (Bakonyi) Ferencz** pótag, felügyelő bizottság, a munkaadók részéről: **Práger Károly** és **ifj. Wagner Antal** r. tag, és **Diamant Lajos** pótag. Az alkalmazottak részéről: **Csáby Károly**, **Ripp Henrik** és **Werner Lajos** r. tagok **Okrona József** és **Henerary Antal** pótagok.

Egy kis felvilágosítás a „Tanbetyárság” című közleményünkre. Lapunk legutóbbi számában megróttunk egy magáról megfélekedezett felsővárosi tanítót. Félreértések kikerülése, esetleg egyesek meggyanúsításának megakadályozása céljából kijelentjük, hogy a közölt vádak **Bauer János** felsővárosi tanítót illetik, ki ellen — értesülésünk szerint — fellettes hatósága vizsgálatot indít.

Öngyilkos testvérek. Egy lesújtott, szegény asszony zokogott ma délelőtt a rendőrség folyosóján. Budapestről szomorú hír érkezett a rendőrség útján hozzá. A budapesti rendőrség táviratban értesítette a boldogtalan anyát, hogy két fiát: **Pálfi Jánost** és **Józsefet**, kik Budapesten kőmivessegeként dolgoztak, a Dunából holtan húzták ki. A szerencsétlen anya ugyancsak a mai postával kapott öngyilkos fiától levelet, amelyben értesítik, hogy megválnak az élettől.

Panasz. **Panasz** érkezett szerkesztőségünkbe a cs. és kir. Dunagőzhajózási Társaságra. A panaszos levél írója arról értesíti lapunk szerkesztőségét, hogy a hajó kikötőjénél az esti személyhajó megérkezéskor oly vak sötétség van, hogy a kiszálló utasok élete veszélyben forog. Közre adjuk a panaszt és felhívjuk ezen hiányra a hajó ügynökség vezetőségét.

Bács-Bodrog vármegye gazdasági szövetsége Zomborban 1904. március hó 30-án d. e. 9 órakor a vármegyeház kis gyűléstermében igazgatósági gyűlést tart. Napirend: 1. Folyó ügyek elintézése. 2. A vármegyei állattenyésztési szabályrendeletek megváltoztatására irányuló módosításoknak mikénti keresztülvitele. 3. A kölcsönös tehénbiztosításra vonatkozó egységes szabályzatok kidolgozása. 4. Netáni indítványok.

Kihívás!

Paskovszky helybeli műbirkózó azt hirdeti, 500 koronát fizet annak, a ki őt szabályszerűen földhöz vágja. Alulírott pályázom az 500 koronára és felhívom **Paskovszky** urat, hogy jelölje meg az időt, amikor erejét és ügyességét az enyémmel összemérni akarja.

Tisztelettel

Bertalan,

Magyarország champion birkózója.

Köszönetnyilvánítás.

Mindazoknak, ki felejthetetlen jó édesanyánk: özv. **Eckert Ferencné** elhunytá alkalmából bennünket részvétnyilvánításukkal fölkeresni, illetőleg a temetésen való részvétükkel fájaldalmunkat enyhíteni szívesek voltak, ezúton mondunk hálás köszönetet.

A gászoló család.

A rendőr bántalmazója. Frank János esztergomi lakos múlt évi október 22-én találkozott Handhaber Jakab községi rendőrrel, a ki köszöntötte, mire Frank gorombán válaszolt és mikor a rendőr csendesebb viselkedésre intette, utána ment, elvette az oldalfegyverét, ütlegelni kezdte, majd földre teperte és a jobb kezének összes ujjait hasznavehetetlenné zúzta össze. A rendőr védekezése folytán bántalmazója is kisebb sérüléseket szenvedett s emiatt előzőleg feljelentést tett a rendőr ellen könnyű testi sértés miatt, de a rendőr, a ki sokkal súlyosabban sérült meg, ezen vád alól felmentést nyert s most az ő feljelentése folytán Frank került súlyos testi sértés büntetése miatt a vádlottak padjára. A tárgyalás folyamán Frank védője viszonyvádat emelt a rendőr ellen, azonban ezuttal is felmentő volt a bíróság ítélete. Frank bűnössége azonban beigazolást nyervén, *hat havi börtönre* ítéltetett.

Haladunk a korrallal. Alig néhány éve, hogy megindult az egész országban a mozgalom, minden ház végeihez, elejéhez és kertjébe lugas-szőlőket ültetni, már is oly óriási tért hódított magának ezen eszme, hogy nincs oly rész hazánkban, hol tömegesen fel nem karolnák. Hát ez nem is csuda, mert nézzük meg például Fehértemplom városát, ahol alig van ház, melyet óriási törzsű lugas-szőlő ne ékesítene, mely bőven ellátja az egész családot az éres kezdetétől egész tél folyamán finom csemege-szőlőkkel, minden évben terem a legcsekélyebb gondozás nélkül. Ezért igen melegen ajánljuk mai számunk hirdetési rovatában, ábrán is bemutatott *»Szőlőlugast ültessünk«* című hirdetésünket olvasóink becses figyelmébe. — Színes fénynyomatu árjegyzékek mindenkinek, ki címét tudatja, ingyen és bérmentve küldetnek.

Gazdák ha nagy terméshez akarnak jutni, Mauthner-féle magvakat vessenek. Idei árjegyzékét, mely 226 oldalra terjed, *Mauthner Ödön cs. és kir. udvari magkereskedése Budapesten, Rottenbiller-utca 33,* mindenkinek ingyen megküldi. A kitűnően tisztított, legnagyobb csiraképességgel bíró, fajtisza magvak árai alacsonyok. Különösen felemlítendő az impregnált takarmányrépamagvak és a legnemesebb gabonafélék dús választéka.

Modern festészet és díszítés. Hegedűs György városunk szülötte, aki több olasz iskola elvégzése után városunkban letelepedett (Parti-utca 17. sz.) a lakásfestészetnél és a házhomlokzatok díszítésénél modern, izléses irányt és diszes újításokat óhajt a közönség körében meghonosítani. Felhívjuk tehát a műértő közönségnek figyelmét, hogy lakásaik festésénél és házhomlokzataik díszítésénél Hegedűs Györgyöt bizalmával meg-tisztelni sziveskedjék.

Hölgyek öröme! Legjobb szer az egész világon a bajai Dr. Lehman arckenőcs, mely pár napi használat után megifjítja az arcbrórt eltávolít redőket, szeplőt, májfoltot, bőratkát (Mitesser.) Egy tégely ára 1 korona, csak nevem és arcképpemmel ellátott tégelyt fogadjunk el! **Gyarmati Emil** városi gyógyszerháza a Szent-Háromsághoz Baján.

NYILT TÉR

Ezen rovat alatt közlöttekért a szerkesztőség nem vállal felelősséget.

Óvás.

A t. c. közönség figyelmét felhívom arra a körülményre, hogy az utóbbi időben az *Auer-féle gáz-izzó* testek silány utánzatai kerülnek forgalomba, melyek csak a t. közönség jóhiszeműségét vannak hivatva kijátszani. Ilyen silány árút a közönség ne vásároljon, hanem maradjon meg a *valódi* Auer-féle izzótesteknél, melyek az utánzatoknál tízszerre tartósabbak. Ezen valódi Auer-féle izzótestek árát 70 fillérre szállítottam le s nagyobb vételnél még külön engedményt is adok. Valódi Auer-féle izzótestek csak nálam kaphatók.

Tisztelettel

Lázár Sámuel,

az Auer-féle gáz-izzótestek kizárólagos elárúgója.

2-2

144 sz.

vh 1904

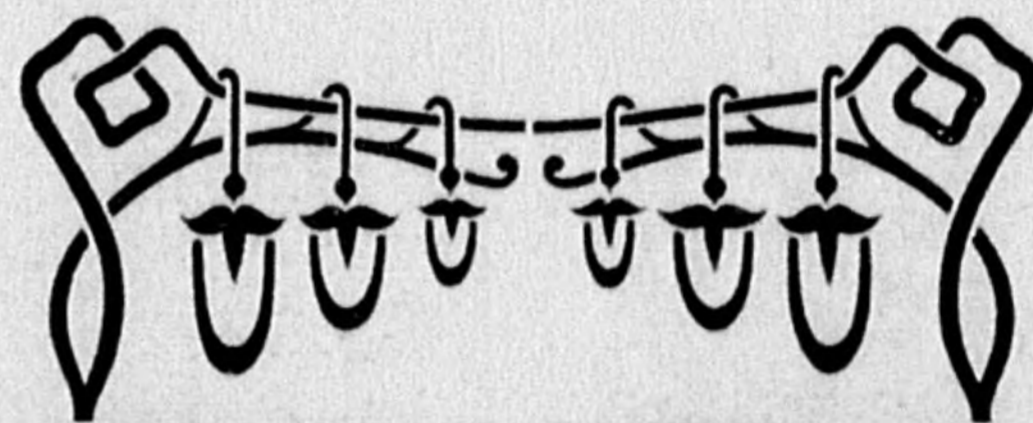
Árverési hirdetmény.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t. c. 102 §-a értelmében közhírré teszi, hogy a bajai kir. járásbíróság 1903. évi Sp. III. 358/2. és Sp. III. 396/2. számú végzése következtében dr. Szirmai Vidor bajai ügyvéd által képviselt Braun Mór és Utry Lajos javára Szilvássy György és neje ellen 43 kor. 30 fill. és 76 kor. 40 fill. s jár erejéig 1904. évi február hó 18-án foganatosított kielégítési végrehajtás útján felülfoglalt és 845 koronára becsült házbútorok, ágynemű, tűzifa, irodalmi könyvekből álló ingóságok nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a bajai kir. járásbíróság 1904. V. 130. és 116. sz. végzése folytán 43 kor. 30 fill. és 76 kor. 40 fill. tőkekövetelés, ennek 43 kor. 30 fill. után 1903. jan. 1-től 5% és 76 kor. 40 fill. után 1903. november 29. napjától járó 5% kamatai és eddig összesen 76 kor. 50 fill. biróilag már megállapított s jelen árverési költségek erejéig Csataalján alperesek lakásán leendő eszközzésére 1904. évi márc. hó 28. napjának d. e. 10 órája határidőül kitűzték és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. törv. cikk 107. és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is el fognak adatni.

Kelt Baján, 1904. évi márc. hó 10. napján.

Markovits Sándor,
kir. bírósági végrehajtó.

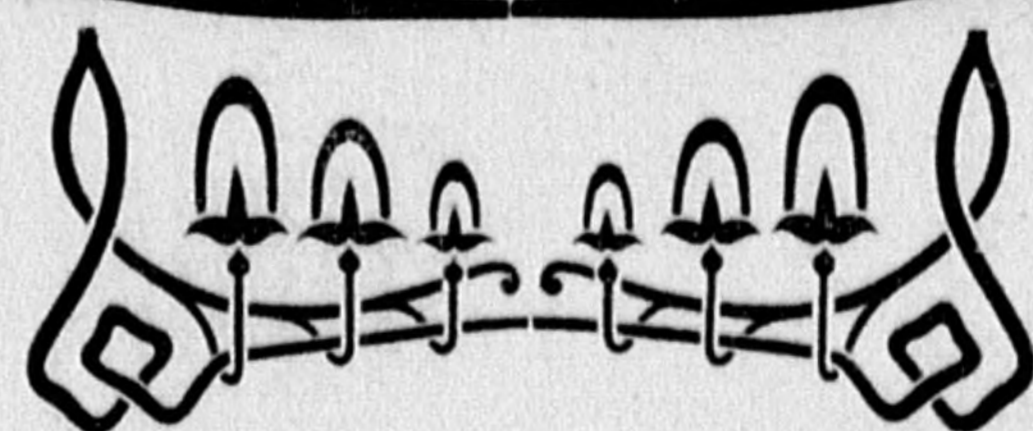
ZONGORÁK,

CIMBALMOK,

HEGEDŰK,

csakis első rangú gyártmányok

Wagner Antalnál Baján.

Gyár: NYERGES-FALU (Esztergom m.)

Sürgöngy-cím: Eternit Budapest.

Telefon 12-92.

Gyár: VÖCKLABRUCK (Felső Ausztria.)

ETERNIT-PALA

AZBESZT-CEMENT-PALA

HATSCHEK LAJOS SZAB.

Elpusztíthatatlan, könnyű, tetszetős, olcsó és tűzálló tető-fedőanyag.

ETERNIT MŰVEK HATSCHEK LAJOS BUDAPEST, VI., Andrássy-út 33.

Elsőrangú referenciák. — Jótállás. — Évi gyártás 1500 kocsirakomány. — Kérjen ismerttetést.

Dupla villanydelejes kereszt,
vagy csillag.

D. R. G. M. 88503. sz.,

gyógyít és felüdít jótállás mellett: *köszvény, reuma, asthma* (nehéz lélegzés) *álmattanság, fülzúgás, nehéz hallás, epilepsia* (eskór), *idegesség, étvágytalanság, sápkór, fogfájás, migren, tehetetlenség, influenza*, valamint minden *idegbetegségnél*. Azon beteg, aki 88503. sz. készülékem által legfeljebb **44 nap alatt** meg nem gyógyul, azonnal visszakapja a pénzét. Ahol már semmi sem használt, ott kérem az én készülékemet megkísérelni; meg vagyok győződve készülékem biztos hatásáról.

A nagy készülék ára 6 korona.
idült betegségeknek alkalmazandó.

A kis készülék ára 4 korona,
könnyebb betegségeknek alkalmazandó.
A központi elárusítóhely szétküldi utánvétellel, vagy előleges fizetéssel a bel- és külföld részére

Scheffer D. Sándor

Budapest VIII. Bezerédi-utca 3. szám.

Vendéglő- és házeladás.

A szeremlei-utca 3. szám alatt levő,
volt Szeicz-féle

vendéglő és ház

elköltözés miatt jutányos áron eladó.
Bővebbet ugyanott. 5-4

5 koronáért

küldök 4½ kiló (kb. 50 db.) kevéssé megsérült
finom nyhe

pipere szappant

rózsa, liliomtej, orgona, ibolya, rezeda, jázmin és
gyöngyvirágból szépen összeválogatva. A pénz előze-
tes megküldése esetén, vagy utánvétellel küldi:

Scheffer D. Sándor

Budapest, VIII., Bezerédi-utca 3. szám.

Feltűnő ujdonság!

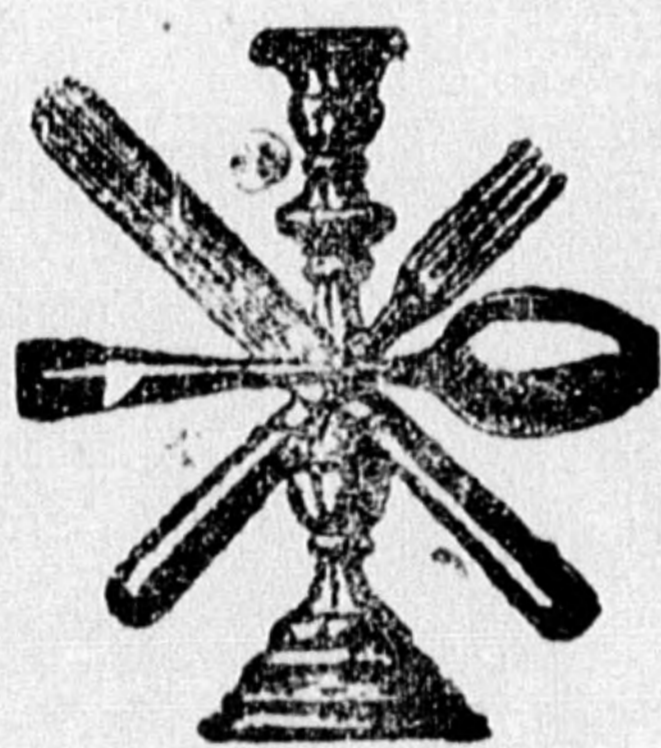
DELICE

— Minden hirdetés felesleges. —

A dohányzó egyszer veszi és többé
mást nem szihat

Legjobb valódi francia szivar-
kapapir és szivarkahüvely kap-
ható az ország minden
különlegességi árúdjában.

Egy háztartási mérleg ingyen.

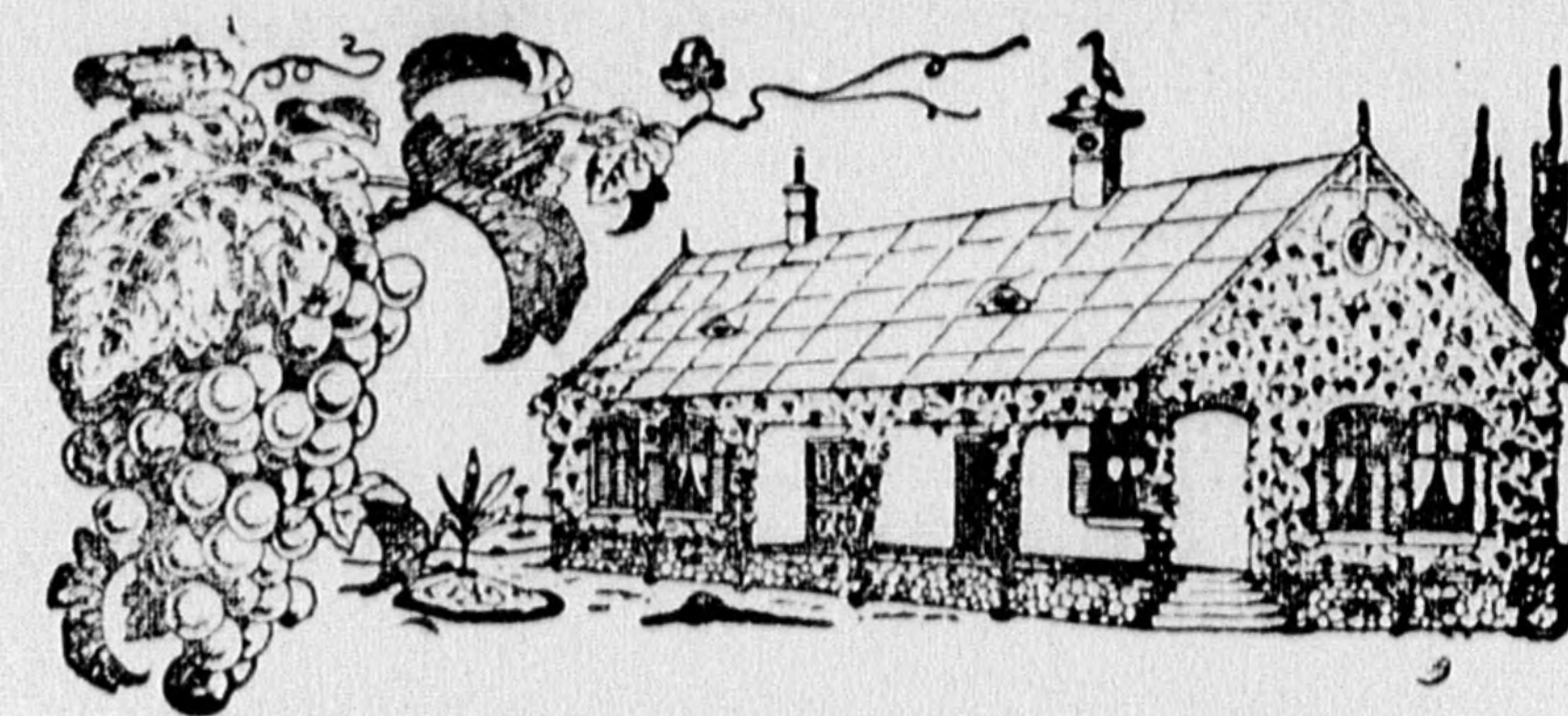

Mesésen olcsó árak mellett
küldöm szét túlhalmozott rak-
tárból világhírű s kiválóság-
gukért általánosan kedvelt
mexikói ezüstárúimat és
pedig: 6 drb. mexikói ezüst
asztali kést, 6 drb. mexikói
ezüst evővillát, 6 drb. mexikói
ezüst evőkanalat, 12 drb. mexi-
kói ezüst kávéskanalat, 6 drb.
kiváló desszertkést, 6 drb. ki-
váló desszertvillát, 1 drb. mexi-
kói ezüst levesmerő-kanál, 1 drb. ezüst tejmerítő,
2 drb. elegáns szalon asztali gyertyatartót.

46 drb összesen **frt 6.50**
csak

Minden megrendelő ezenkívül *jutalomképen* egy
szavatosság mellett pontosan működő 12½ kiló hord-
képességű *háztartási mérleget* kap *teljesen*
díjtanul. A *mexikói ezüst* egy teljesen fehér
fém (belül is), melynek tartósságáért és kiváló minő-
ségéért **25 évi jótállást** vállalok. Szétküldés a
pénz előleges megküldése esetén vagy utánvétellel
történik az európai raktárból

Scheffer D. Sándor Bpest, Bezerédi-u. 3.

SZŐLŐLUGAST

ültessünk minden ház mellé és
kertjeinkben föld- és homoktalajon.

Erre azonban nem minden szőlőfaj alkalmas. (bár
mind kuszó természetű) mert nagyobb része ha megnő is,
termést nem hoz, ezért sokan nem értek el eredményt
eddig. Hol lugasnak alkalmas fajokat ültettek, azok
bőven ellátják házukat az egész szőlőérés idején a leg-
kitűnőbb muskatály és más édes szőlőkkel.

A szőlő hazánkban mindenütt megterem s nincsen
oly ház, melynek fala mellett a legcsekélyebb gondo-
zással felnevelhető nem volna, ezenkívül más épületek-
nek, kerteknek, kerítéseknek stb. a legremekebb disze,
anélkül, hogy legkevesebb helyet is elfoglalna az
egyéb használatos részekből. Ez a leghálátatosabb
gyümölcs, mert minden évben terem.

A fajok ismertetésére vonatkozó, színes fénynyomatú
katalogus bárkinek ingyen és bérmentve küldetik meg,
aki címét egy levelezőlapon tudatja.

C Z I M:

Érmelléki első szőlőoltványtelep Nagy-Kágya
u. p. Székelyhid.

Házak, ingatlanok

adásvételét,

bérleteket

olcsón közvetít

TAUBNER FÜLÖP

BAJÁN.

4-4

Hirdetések

felvétetnek

a kiadó-

hivatalban.

A Bajai Kölcsönös Segélyző-Egylet
eddig hivatall helyisége egy vagy több

üzlethelyiség

céljaira, esetleg lakással.

május hó 1-től kiadó.

● ● Pártoljuk a honi ipart! ● ●

A legjobb
Író ténták „STELLA“ védjeggyel
Másolható ténták „STELLA“ „
Szines ténták „STELLA“ „
Tusoldat „STELLA“ védjeggyel
készülnek a „STELLA“ vegyészeti
gyárban
— B U D A P E S T E N. —
Főraktár:
Ifj. WAGNER ANTAL papirkeres-
kedésében
— ● B A J A. ● — 52-43

● ● Pártoljuk a honi ipart! ● ●

Pártoljuk a magyar ipar termékeit!

Pártoljuk a honi gyárterményeket!